

I. Jugoslovenski Svesokolski Slet.

I.

Imade nešto kobnoga i tragičnoga u tome ako se čovek u trenutcima radosti, sreće i veselja samo uzvisi, samo uzoholi, — isto tako kao kada bi se u časovima nesreće i poraza samo ponizio i samo spustio glavu dole.

Što god se zbiva, što god se dešava i što god bude, imalo je svoje pre i imaće svoje posle. Vreme ne postoji sem u slaboj prestavi čovečije duše, i danas to je samo posljedica od jučer i uzrok od onoga što se zove sutra.

Kađa bi današnje veliko, radosno i divno bilo poklonom, bilo milostinjom, bilo zaslugom nečega izvan nas, efektom tuđega rada, posljedicom stranog napora, zaslugom drugoga, kada bi mi danas bili slični iznenadnom sretnom nasljedniku strica iz Amerike, ili posedniku velikog i dobivenog loza, lutrije, srećke, — kada bi to bilo, — a ja to ni malo ne tvrdim, i daleko je od mene i pomisao na to, — ali pitam, kada bi sve tako bilo, i kada bi to neko mogao da pokaže i da dokaže, ja pitam da li bi to bilo lepo, plemenito, uzvišeno i sretno, i da li bi ko pristao na to?! Čak možda je u sljedstvu korisno, pametno i dobro, da ispitamo odmah sami kako stojimo sa sumom od danas u vezi sa sumom od jučer, da bi znali naše, to je prvo, — a posle da pomislimo na sumu za ono što mora da bude, a to je sutra. Pa kada utvrdimo da je ovo danas sve naše, da je zaista plod našeg sejanja i muke naše, da se čak opet u sljedstvu zapitamo onda je li to baš sve što smo mogli i koliko smo mogli, ili je to tek jedan deo rada naše snage a ne rad naše snage cele!

Imade jedno dobro merilo za ovo ocenjivanje, to je lični osećaj i lično znanje i lična samosvest o trudu, naporu i radu, ono što je božanski osećaj odmora posle čovečanskog umora, imade to zaista, i može neko da na taj način svrši pitanja svoga problema. Ali je to način pojedinačni i nema objektivnu vrednost analise.

Od samosvesti dakle traži se dokaz. To je mera, i bez mere nije nikada bilo dokaza. Kako i što da se meri? Kako

da se izmeri Slet Ljubljanski kao vrhunac uspeha što ga je Jugoslovensko Sokolstvo moglo da postigne, kako da se meri Sokolstvo u opće?

Može neko da se lako seti pa da kaže: naše Jugoslovensko Sokolstvo može lepo da se izmeri upoređenjem. Kakovim? Prema drugim Sokolstvima jer to je srodno. Prvo prema slavne prošlosti Sokolstvu Češkom, onda poljskom, te bugarskom. Da se nešto upoređenjem meri treba bar da je jedno od dvoje poznato, n. p. jedna je količina poznata, drugu tražimo, metnemo ih jednu pored druge, to je prosto i lako. I onda znamo jednu vrednost t. j. za koliko je razlika između obojih na dole ili na gore. Mera koju dobijemo je zato relativna. Jer je to samo količinom izražen jedan odnošaj. Prava vrednost, unutrašnja vrednost, ostaje i dalje nepoznata.

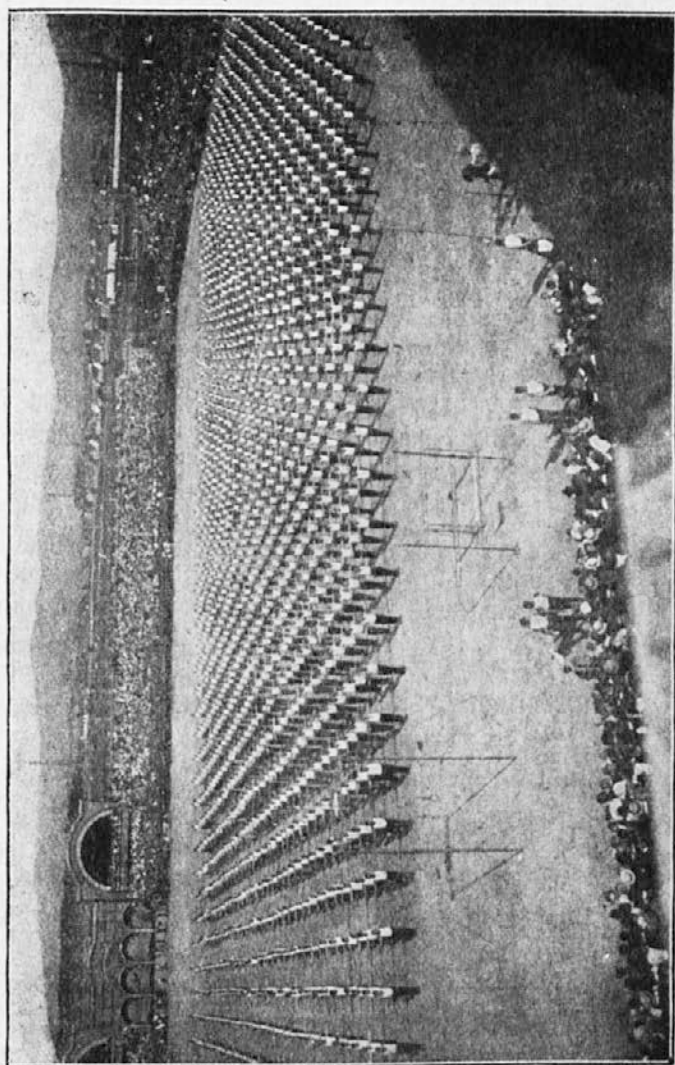
Ne govorim o apsolutnoj vrednosti, to treba da se označi i da se podvuče, nego govorim o prosečno pravoj vrednosti, o unutrašnjoj vrednosti kako se to danas govori naokolo. Što je unutrašnja vrednost? To je izraz relacija unutar jednog užeg okvira, n. pr. kod ovoga slučaja ta je relacija Sokolstva prema drugim snagama unutar našeg naroda i naše jugoslovenske države. Pa i to je samo jedno upoređivanje! Istina, ali je upoređivanje slično, upoređivanje organa u jednoj individui koja je živa.

To nisu merenja dužom ili popreko, nego to je upoređenje važnih funkcija, spojenih energija, dakle približno može se reći pravih vrednosti. Čak to bi moglo da dade i apsolutnu vrednost, i što ovde fali pa da to i bude, to je kratkoća trajanja Jugoslov. Sokolstva, a i suviše je jaka blizina posmatranja, nema distancije.

II.

Potražimo srodne i najrodnije stvari za upoređenje sa Sokolstvom unutar našeg jugoslov. naroda. Koje su to? Ako Sokolstvo označimo bitno slavenskim, onda u našem narodu nema ništa drugo što bi se sa Sokolstvom dalo i iz daleka uporediti, prosto ga nema. Dakle u koliko je Jugoslovensko Sokolstvo slavensko u toliko je u našem narodu jedinstveno i bez upoređenja. Ova konstatacija mora da se podvuče: u jednom slavenskom narodu postoji — recimo u kratko pri-

lično jaka organizacija slavenska, — i ta je u tome narodu jedna i jedina. Po tome dakle Jugoslovensko Sokolstvo ima odmah jednu apsolutnu vrednost, jer je neosporno i formalno

Snimak br. Koste Kostića, Zagreb.

Prosta vežba članstva.

logično i biološki logično, da jedan slavenski narod — pa ma kako siromah bio inače — mora imati u sebi jednu formaciju energije bitno slavensku. Beležimo dakle na račun me-

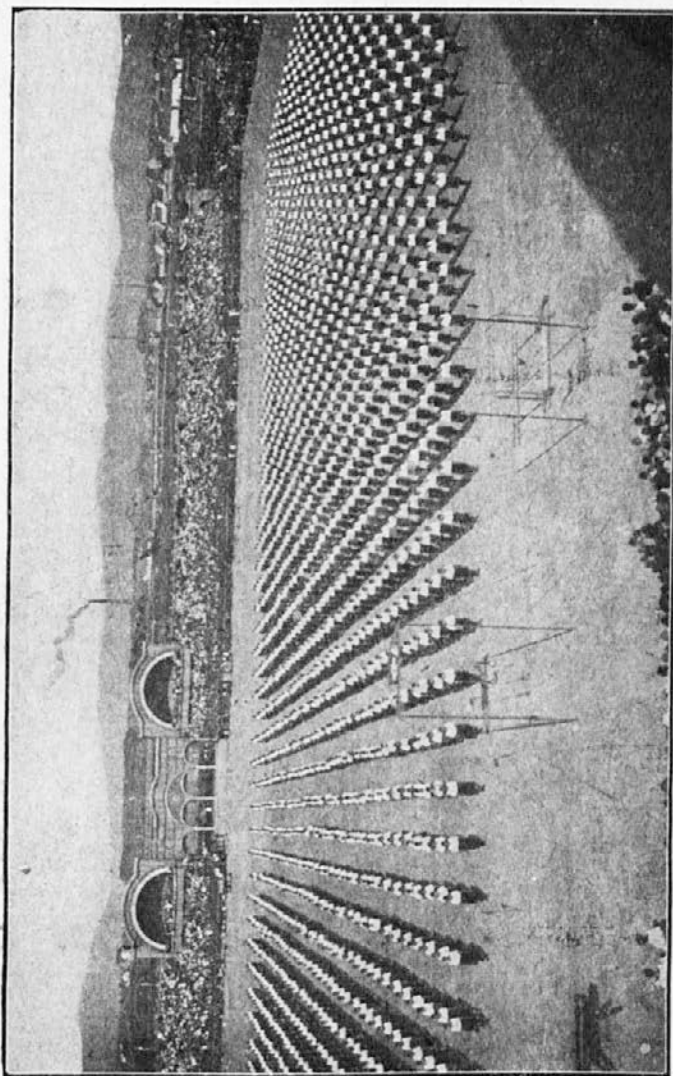
renja Jugoslov. Sokolstva to da je ono zaista slavensko, da je u jugoslov. narodu jedina organizacija slavenska, — a ostavljam, po strani za ovaj mah sporedno pitanje koliko je Jugoslov. Sokolstvo slavensko, da li je moglo i dali može biti još slavenskije nego što je bilo i nego što jeste, i da li je ono i funkcionalno slavensko t. j. da li je to samo po imenu i po dva tri spoljašnja gesla, ili je i u biti, i u potrebnoj dubljini, aktivnosti i živosti to.

Ima li u Sokolstvu još nešto sem Šlavenstva i ako se sa Sokolstva razume se samo ad hoc skine impregnacija slavenska da li još što ostaje? Ostaje druga bitna karakteristika Sokolstva a to je da je ono svenarodno, da obuhvata, da grli, da shvata, da oseća, da voli, da hoće, samo narod ceo, narod ničim i ni sa kim nepodeljen! I ovo je važno da se podvuče pre nego što potražimo u tome pravcu nešto što bi u takovom izrazu bilo Sokolstvu slično, moglo da se uporedi. Čak ja mislim da je svenarodni i celonarodni tip Jugoslovenskog Sokolstva nešto što takodjer po malo spada i u apsolutnu vrednost Sokolstva, — bar delimično. Pa i to valja zapamtiti i odmah na dobro upisati Sokolstvu, tamo gde mu je zapisano i Šlavenstvo,

Da li sem Jugoslov. Sokolstva ima privatne svenarodne organizacije u jugoslov. narodu? Ima ih, ali su stalno ili pretežno stručne, ili pretežno staleške, ili političke, manje ili više, i u uporedjenju sa Sokolstvom apsolutno nove i apsolutno male. Unutrašnja vrednost Jugoslov. Sokolstva je bitno u tome, da je Sokolstvo organizacija, da je društvo, celog, nerazdeljenog naroda. Ja mislim da smo tu kod jezgre stvari. A osobito stoga što je Jugoslov. Sokolstvo kao svenarodna organizacija provelo i još jače provodi, učvršćuje i razvija integralno jugoslovensko jedinstvo, jedinstvo i ujedinjenje bez resta, jedinstvo i ujedinjenje bez mogućnosti slučaja da se podje nazad, da se razjedinjuje. To je ono, što je tako lepo i tako lapidarno kazano rečima: Ko je Soko taj i Jugosloven!

Kao svenarodna i jugoslovenska organizacija Jugoslov. Sokolstvo ima i apsolutnu vrednost, i specifično unutrašnju, kažimo lokalnu vrednost unutar jugoslov. naroda, tako veliku vrednost te vrste, da nema skoro uporedjenja, da nema skoro ni takmaca ni premca.

I opet moram da kažem da u ovaj mah ostavljam po strani — za sada sporedno — pitanje koje glasi: a koliko je Jugoslov. Sokolstvo zaista svenarodno, koliko je moglo da

Prosta vežba članica.

Snimak K. Kostića, Zagreb

niveliše postojeće i strašne plemenske, verske i staleške razlike, i šta je u tome pravcu do sada učinilo. O tome po tome, i drugi put.

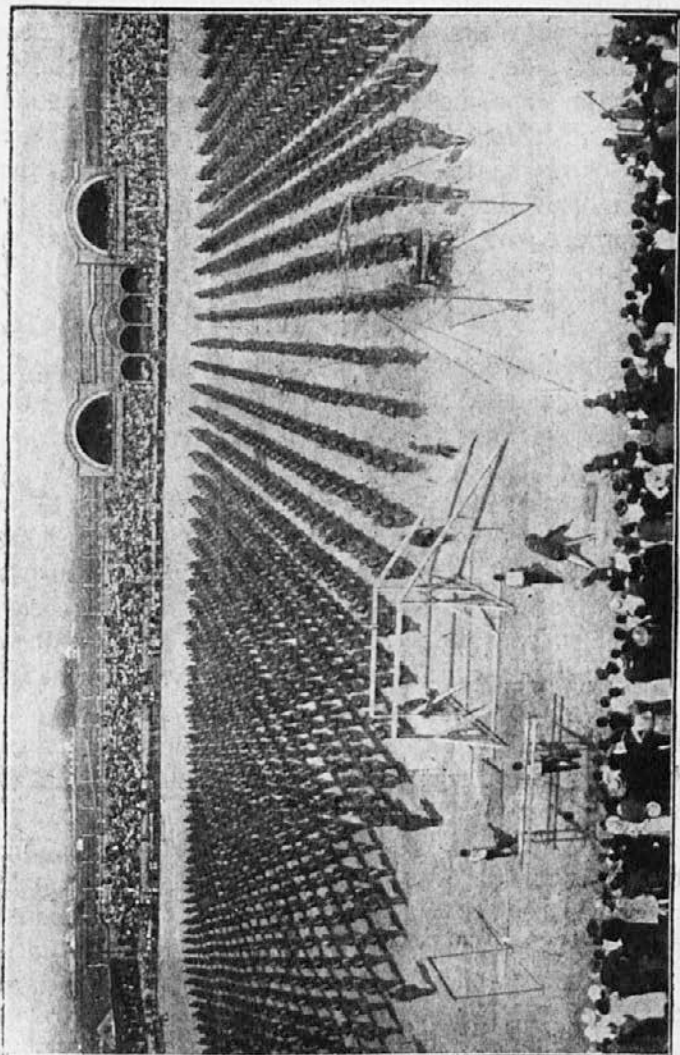
Ima li u Sokolstvu još nešto osim Slavenstva, i osim njegove sve i celonarodnosti, i ako se to oboje sa Sokolstva skine da li onda još nešto preostaje? Zaista još preostaje, samo je sve što sada preostaje prema onome što smo oduzeli apsolutno neznatno, nespecifično, srednje, i možda baš zato samo i neznatno, i nespecifično, i srednje, zato samo što je lišeno Slavenstva i sve celonarodnosti. Može odmah da se kaže formula o Sokolstvu: bez Slovenstva i bez sve celonarodnosti ne može da bude Sokolstva, nema ga bez toga. I to je vrlo važan zaključak. Jer Slavenstvo i svecelonarodnost nisu integumenti Sokolstva, nego to mu je krv i srce, i bez toga je svako pa i naše Jugoslovensko Sokolstvo mrtvo, pusto i prazna igra.

Zato dakle i može nešto da u Sokolstvu — to je na oko paradokсно — preostane vredno i iza teoretskog izdelenja Slavenstva i svecelonarodnosti, može da preostane jer je bilo u biti vezano s time, i samo s time vezano može da preostane i da vredi, inače se drobi. Tako tek posmatrano dolazi se do društveno obrazovne vrednosti Sokolstva, ili što se radije — bez prava razloga — govori: do narodno i državno obrazovne vrednosti Sokolstva. To je to što preostaje.

Ovaj rest mora da vredi ako mu je glavna materija vredila, i ako je Jugoslov. Sokolstvo pokazalo jedanputa prave kriterije svog Slavenstva i svoje svecelonarodnosti, kako to stoji, onda mora da vredi i narodno-državna obrazovna vrednost Sokolstva. Ovu potonju drugačije vezanu ili odeljenu nalazimo već i u više privatnih organizacija unutar jugoslov. naroda i jugoslov. države, i teško bi bilo još za sada iznositi neke mere za uporedjenje i baviti se kritikom, — ali što je izvan svake sumnje, i što Sokolstvu daje specifičnost bez uporedjenja, to integralna veza i spoj njegove i slavenske, i svecelonarodne, i narodno-državne obrazovne vrednosti, što je dakle sve to troje zaista jedno, i što tek zajedno daje normalnu i pravu funkciju Sokolstva!

Dolazimo tako do dva rezultata, prvo da je Jugoslovensko Sokolstvo jedna osobita vrednost u jugoslovenskom narodu, unutarinja i apsolutna vrednost, drugo da je Jugoslov. Sokolstvo u jugoslov. narodu jedna apsolutno vredna osobina. To nije igra reči, i kratkoća prostora smeta samo da se ovde duže zadržavam.

Učitalo bi se Jugoslov. Sokolstvu mnogo krivo kada se ne bi htelo uočiti još nešto što je vrlo važno, čak možda presudno. To je da je Jugoslov. Sokolstvo staro tek dve do tri

Snimak K. Kostića, Zagreb.

Vežba vojske.

godine, da je dakle mlado, da je po tome tek na početku, da je u razvoju. Kao što je to istina tako je isto nesumnjivo da su pravci razvoja Jugoslov. Sokolstva određeni, jasni i čisti, da su smernice dobre i čvrste, da su ideološke strukture zgo-

tovljene. I ne samo to, nego je nesumnjivo da je Jugoslov. Sokolstvo, i za ovo kratko vreme svoga bitisanja, postiglo lepe, stvarne i vidne uspehe! I kogod Jugoslov. Sokolstvo hoće da ocenjuje — pa makar ko bio — ne sme to da s uma smetne, i kao što bi ludo bilo biti slep prema manama Jugosl. Sokolstva — a tih dabogme da ima, i još će prilično dugo da potraju —, isto bi tako ludo bilo biti slep prema vrlinama Jugoslov. Sokolstvu, jer i tih zaista ima, i sve će ih više biti. Za ocenu Jugoslov. Sokolstva treba dakle zrelosti, treba ljubavi, treba mirnoće, inače je sve preuranjeno, ili bačeno onako u zrak.

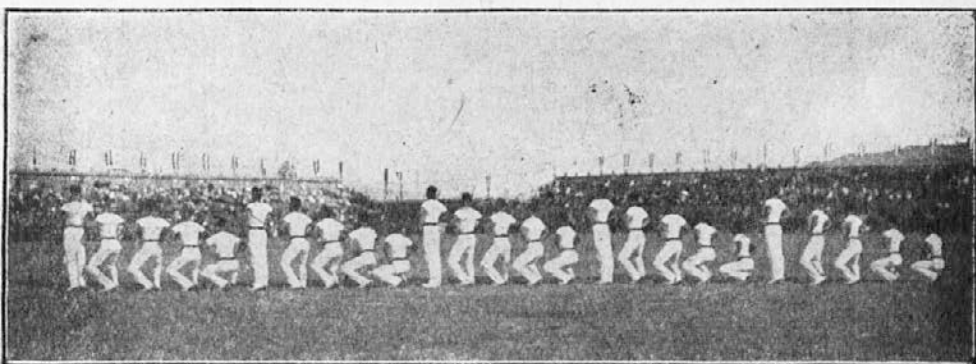
III.

Nosilac Slavenstva u Sokolstvu je danas Savez Češko-slovačkog i Jugoslov. Sokolstva. U Ljubljani na I. Jugoslov. Svesokolskom Sletu taj se nosilac jako i vidno istakao i pokazao, i nije bilo sokolskog događaja gde on ne bi bio glavni činilac. Ali je još dvoje bilo preko potrebno: prvo se moralo održavati na Sletu sednicu Saveza Češko-slovačkog i Jugoslovenskog Sokolstva, pored pretežno spoljašnjeg zbivanja bilo je potrebno da se nešto desi i unutra, — a drugo, sa Ljubljanskog Sleta morala se od strane toga Saveza ponovo istaći ideja Saveza svih Slavenskih Sokolstava i pokazati se sakupljenim sokolskim legijonima i narodu. Sporedno je kod toga da su na Sletu bili u glavnom Jugosloveni i Česi, a tek u skroz neznatnim grupicama Poljaci i Rusi. Tvrdimo da se Sveslovenski Sokolski Savez ne treba da odlaže, to je jedino što tvrdimo. I bar do toga stanovišta morao se podići Slet u Ljubljani. Znamo da je problem zamršen i skroz kompleksan, da će trebati obzira, truda i mnogo ljubavi i volje pa da problem taj bude i rešen. Ali više ne sme i ne može da se odlaže. Odgovornost nosi Češko-jugoslovenski Savez i moraće se truditi da se dostojnim svoga položaja pokaže.

Svecelonarodnost Sokolstva divno je na Sletu pokazana zajedničkim nastupom članova, vojnika i seljaka. Koliko god je sve to početno i još malobrojno ipak držimo, da je baš time ovaj Slet toliko okarakterisan, toliko ukrašen i toliko uzvišeno — nov, da mu do sada u celoj sokolskoj istoriji nema premca. Blago naraštaju koji je sretan da to doživi i vidi! Eto

to je to što se čekalo i što se tražilo, to je Novo Sokolstvo! Ne možemo a da ovom prilikom ne ispričamo jedan razgovor izmedju jednog brata Čeha i Jugoslovena. Razgovarali su o lepom uspehu Sleta. U to nailaze seljaci, članovi seljačkih sokola. Na to će brat Čeh: — gle, pa to su seljaci, — Jugosloven: — da, kako je to lepo, to su zaista naša braća seljaci, — Čeh: — baš pravi seljaci su to, — Jugosloven: — da to su seljaci sa Korduna, — Čeh (smeši se malko): — no znaš, možemo biti otvoreni, zar ne da su to članovi sokolski preobučeni u seljačko odelo, — Jugosloven (ponosito): — mi se ne preoblačimo u Sokolstvu!

Češki legionari.

Snimak K. Kostića.

Pošto je i slavensko i sveceloᅇnarodno obeležje Sleta bilo i jasno i živo i snažno, sasvim je prirodno da je i narodno-državna obrazovna vrednost Sleta bila eminentno dobra. Jer to ide zajedno kao dvaputa dva četiri. Pa se ne moram ovde zadržavati. Ističem samo jedno: ovaj Slet je bio osobito odlikovan prisustvom Nj. V. Kralja i Kraljice, te celokupne državne vlade. To nije mala stvar, a ni ne dešava se svaki dan. I kao što je normalno i lepo da Jugoslovensko Sokolstvo voli i pomaže svoga Kralja i svoju državu, isto je tako normalno i lepo, da i država, preko svojih odlučujućih faktora voli, hoće i pomaže Jugoslovensko Sokolstvo! Možda će ovaj Slet da bude povodom novoga, ljubaznijega, ispravnijega i pravijega odnošenja!

IV.

Ovaj veliki i sjajno uspeli Slet nije dar s neba, nije mi-lostinja spolja. Naš je to trud i naša je to muka. Našom sna-gom uspeli smo da dodjemo do naše sokolske pobjede! Čast neka je i slava i hvala svakoj sokolskoj sestri i svakome so-kolskome bratu duž cele Jugoslavije! Pokolenja će da ocene tek sve ono što je bilo, i dostojno, i pravedno, i kako treba! A već mi sami moramo, u punom osećaju svoje svesti i svoje snage, da kažemo još ovo: ako će da se meri, da se ispituje i da se traži, ko je baš najviše zaslužan, i ko je najviše do-prineo za ovaj Slet i našu sokolsku pobjedu, onda najveća za-sluga ide našim sestrama i našoj braći u Sloveniji, oni su na-pred i ispred svijui!

Sve je to jedan put! Počinje u Zagrebu, ide preko No-vogsada, Maribora, Osijeka, do Ljubljane. Sve je to jedno kre-tanje ka jednom cilju! Ali još smo daleko od kraja i put je dalje otvoren pred nama. Za nama su same pobjede. Pa kako je moguće drugačije nego da opet pobjedujemo. Zato: napred i zdravo!

Dr. Laza Popović

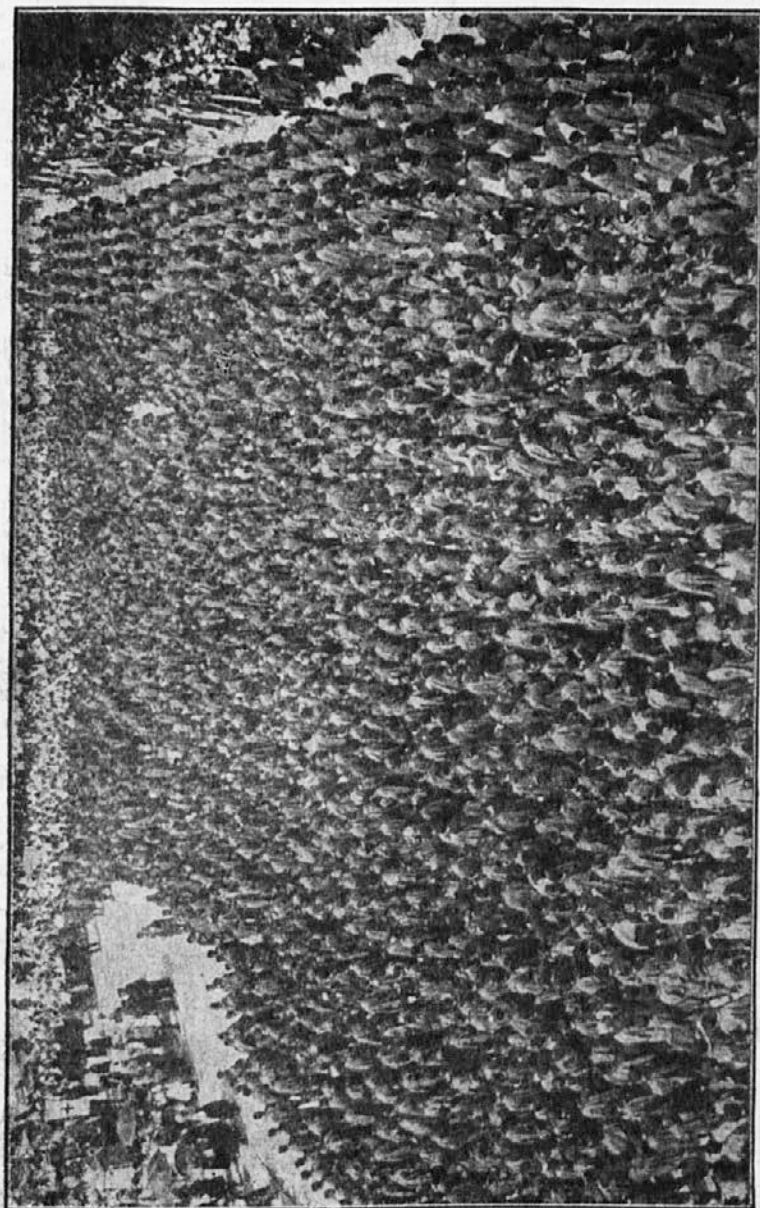
Ante Brozović:

Značenje ljubljanskog sleta.

Ljubljana, stara Emona, utihnula je od zvukova sokolskih fanfara, utihnula je od srdačnih sokolskih pozdrava: Zdravo i Na Zdar!

Oni dani za koje smo se toliko spremali, za kojima smo tako strepili, prošli su, njih je nestalo, da nestalo u godišnjem kalendariju, ali zato ostaju zlatnim pismenima zabilježeni u historiji sveopćeg — Slavenskog Sokolstva. Oni ostaju neizbrisivi u našem spomenu, u našim srcima.

I sada, kada smo se odmorili od one silne vreve, od onog mnogog gledanja i oduševljenja, sada nam se u duši našoj strogo fiksirani redaju svi ti događaji kao prekrasne slike u kaleidoskopu. Sad tek imademo prilike da se dublje zami-slimo u sve ono što smo doživjeli, vidjeli i čuli, sad tek ima-demo stvaran pregled one velebne manifestacije narodne volje, koja je zadivila svakoga po svojoj moralnoj kvantiteti i kvali-

Pozdrav Sokolstva Ljubljani.

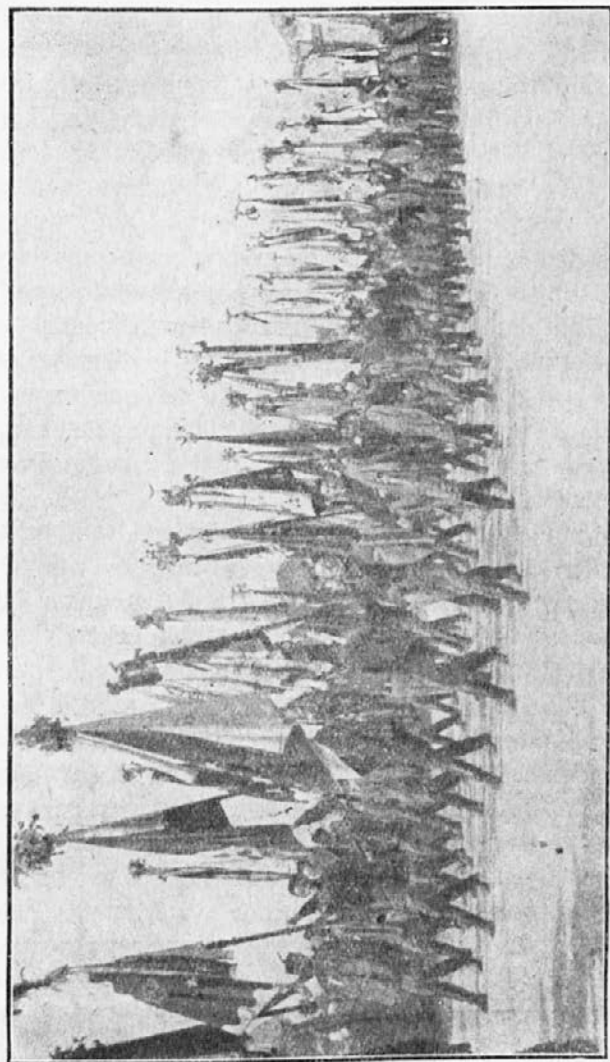
Snimak K. Kostića, Zagreb.

teti. Ovo poslednje naročito podcrtavamo, jer bez ikakvog okolišanja smijemo reći, da je I. jugoslovenski svesokolski slet sakupio u Ljubljani sve one, bez razlike vjere, plemena i staleža, koji danas osjećaju za ovu našu državu, za naš narod i iskrenu sokolsku ideju. Ova upravo činjenica daje jugoslovenskom sletu ono veliko moralno značenje, koje se u prvom redu traži od sokolskih sletova, koji su u svakom pogledu nosiocem i propagatorom nacionalne misli. I ta nacionalna misao u sletske dane spontano je manifestirala za Jugoslaviju. Šta više ta je manifestacija bila još jača ona je manifestirala ne samo bratstvo triju plemena, već bratstvo Slavenstva, a po prisutnim reprezentantima ostalih evropskih naroda i bratstvo — čovečanstva. Tu smo evo gledali kako dolazi do realizacije jedan od temeljnih principa našeg Sokolstva. Pa kad uočimo samo ovu činjenicu, onda smjelo možemo tvrditi, da je naš jugoslovenski slet i u svojoj zamisli i u svojoj izvedbi bio trijumf Sokolstva.

Sve narodne sile toga su se dana slile u Ljubljani. Jedni da pokažu sistem odgojivanja tijela, drugi da istaknu obrazovanje duha i duše, a svi zajedno da manifestiraju za svetost naših idejala, koji su u ove dane bili onaj nevidljivi motor koji je pokrenuo sve te sile i narodne mase, a mogao ih je pokrenuti samo zato, jer je sokolska ideja još uvijek mlada, svježija i silna. Šta više od novosadskog sabora ovamo ona je podmladena, jer se našla pred novim principima u novoj orijentaciji, koja je skroz oprečna onoj iz predratnih vremena.

Dok je u predratna vremena naše Sokolstvo bilo elemenat revolucionarni, ono je sada elemenat koji stvara, radi i gradi. Kako je pak Sokolstvo eminentno narodna institucija, onda je jasno, da je taj njegov rad u prvom redu namijenjen narodu i državi. Zato i jugoslovenski slet posmatran s ove strane bio je do sada najvećebnija manifestacija narodnog i državnog jedinstva. Šta više ne samo velebna manifestacija, već i podpuna, jer je u njoj bez razlike sudjelovao narod svijug triju plemena, pošto naše Jugoslovensko Sokolstvo i ako stoji na integralnom stanovištu ne traži bezuvjetnog prekida sa plemskim tradicijama, a ne traži ga to više, kada se znade da nam je svima: Srbini, Hrvat i Slovencu jedan cilj uz jednu jaku neslomljivu volju. Naše jugoslovensko Sokolstvo tek po-

bija zastarjele nazore, koji očividno škode narodnoj budućnosti. Sokolstvo, naše, ono koje se stvorilo iza novosadskog sabora, danas misli i radi onako, kako će to činiti generacije

Snimak K. Kostića, Zagreb.

Поворка zastava sokolskih.

koje će doći iza nas, kojima će biti smješne ove sićušne za-
đevice plemenskih i vjerskih nastranosti, koje se još danas
javljaju u ljudi malog vidokruga i velike tjesnogradosti. Stoga

jugoslovensko Sokolstvo danas i manifestira za državu, jer si je svjesno toga, da u današnjoj svojoj državi imade sve uslove za realizaciju svojih ideala. I zato baš, jer je ljubljanski slet bio glasan protest protiv demagogije, ustali su mali, sićušni ljudi, zadojeni zadržicama kavanske politike, da umanje jak dojam sleta i da ga prikažu kao neki plemenski torzo. No zaludu dlanom sakrivati sunce, jer je ljubljanski slet pokazao da je naše Sokolstvo onaj dragovoljan parliamenat kulturnih masa, koje ne poznaju političkih spekulacija i licitacija, već samo jedan neodoljivi Credo — raditi za državu, a u njoj za narod!

Napadaji iza uglova, pa prigovori da je jugoslovensko Sokolstvo protiv vjere ili protiv izvjesnog našeg plemena, danas su tek sažaljenja vrijedne geste. Ta baš jugoslovenski svesokolski slet pokazao je da su ti svi prigovori bez ikakove stvarne podloge, koji se iznose u javnost lih u tendencijozne svrhe, koje bi imale poslužiti bolesnim ambicijama pojedinaca dok Sokolstvo taj princip zabacuje prema onoj Tiršovoj: Pojedinac ništa, cjelina sve!

Najsajnije priznanje za upravo ovakav samoprijegoran rad primilo je Sokolstvo sa najvišeg mjesta, primilo ga od svog vladara. Manifest, koji je izdao kralj Aleksander jugoslovenskom Sokolstvu, jest slična pojava koju smo vidjeli kod Francuza i Čeha. Poincare god. 1914. pozdravlja francuske gimnaste kao buduće spasitelje Alzacije i Lorene, a po svjetskom ratu Masaryk pozdravlja češke Sokolove kao osloboditelje domovine. Evo nasljedovanja. Kako Poincare i Masaryk, tako i kralj Aleksander uviđa od kolike su važnosti narodne vježbačke organizacije. I mogao je to da učini mirna srca i čiste savjesti, jer se u sletske dane u tri maha uvjerio na svoje oči u koga može da se pouzdaje država i narod. Zato su i razumljive riječi njegovog manifesta, gdje upravo očinski apelira: „Sokoli recite i u buduće, da ste moćni združeni vidjeli samo jedno lice, osjećali svi s jednim srcem kao djeca jedne majke — naše velike domovine“. I ponosni smo na ove riječi našeg vladara, jer nema sumnje, da je gledajuć onu snažnu sokolsku armiju, došao do spoznaje da se u onim dušama krije velika moralna snaga, koja je kadra da digne narod, pa

da kulturnim i duševnim jedinstvom pospješi u skoro doba nutarnju konsolidaciju države.

No još je jedna činjenica koja daje jugoslovenskom sletu svoje veliko značenje i pred kojom su se poklonili svi reprezentanti stranih naroda i u kojoj su vidjeli veliko znamenovanje Sokolstva. To je zajednički istup Sokolstva i vojske. Ovaj nastup uvjerio nas je, da su ove dvije ustanove najmoćnije narodne organizacije i da Sokolstvo ispravno shvaća svoj visoki poziv, kada ide za time, da vrsta svoje čete uz vojničke bataljune. Sam slet jasno je pokazao kako je upravo narodna nužda da ove dvije organizacije udešavaju paralelno svoj hod. Ali taj složan istup oborio je i obustrane prigovore. Oborio je onaj da se hoće militarizirati Sokolstvo, kako i onaj, koji se boji Sokolstva u vojsci, jer da bi trpila strategija. Vidovdanska rezolucija sokolskog novosadskog sabora baš na ovom sletu dobila je podpuno pravo, jer se evo u praksi pokazalo, da se zajedničkim radom Sokolstva i vojske znatno uvećava naša narodna otporna snaga i da baš taj zajednički istup našim neprijateljima uljeva u kosti onaj nužni respekt koji nam je potreban za poštivanje onih naših tekovina, koje smo u krvi stekli za svoj trajnj mir i međunarodni napredak.

Evo to su sve plodovi sokolskog rada. U ovim činjenicama leži veliko značenje jugoslovenskog svesokolskog sleta. No kako jedno izvire iz drugoga, to treba da uglavimo i posljednju činjenicu, a ta jest, da je jugoslavenski svesokolski slet našem narodu i našoj državi pribavio ogroman međunarodni ugled. Česi, Francuzi, Englezi, Belgijanci, pa i Talijani koji doduše nisu oficijelno prisustvovali, ostali su zapanjeni nad moćju i svježinom naše organizacije. Slušao sam Francuze gdje gledajuć nastup i izvedbu naših Sokolova izgovaraju neprestano: „Par excellence“. Napokon i samo internacionavno natjecanje te naš uspjeh u njemu, bjelodano su dokazali, da s ponosom možemo stupati u redovima svjetskih naroda prvoga razreda.

Kad sve to uočimo onda možemo biti ponosni na naše djelo, naglašujem naše, jer je za njega svoju ciglu doprineo svatko tko osjeća i razumije što je to Sokolstvo. A bilo je tih na tisuće i tisuće, tako da se može smjelo tvrditi, da je srčika narodnog života u sletske dane osjećala se jednom i jednim

glasom i jednim srcem manifestirala za opće narodne idejale, shvativ naš slet kao pravu narodnu olimpijadu. Pa kad se svega toga sjećamo, onda možemo da živimo u tvrdoj vjeri, da narod, koji šta takova izvede, kakav je bio I. jugoslovenski slet, može da s ponosom gleda u budućnost, jer priredbe kakav je bio naš slet dižu vrijednost, otpornost, i jakost naše rase, čiju bolju budućnost u najvećoj mjeri svojim silnim i muškim radom provodi Sokolstvo. Zato je i Sokolstvo baš ovim sletom išlo za time, da pokaže ne samo disciplinu i napredak sokolskih društava, već da manifestira onu veliku ideju koja je stvorila ovu državu, a to je ono što je na ovom sletu bilo najveće, najače i najveličanstvenije. Misao narodnog ujedinjenja bila nam je kroz sve dane sleta mišlju vodilicom, jer u jugoslovenskom Sokolstvu gledamo zalog naše bolje budućnosti, a gledamo ga baš iz razloga prije spomenutih, naime, da Jugoslovenstvo nije negacija Srbstva, Hrvatstva ili Slovenstva, već integracija. Bez progressa u tom pravcu nije moguće da bi prestali oni bojevi, koji nas potresaju. Zato je rad jugoslovenskog Sokolstva najveća usluga koju ono daje državi, a najkorisniji rad za boljitak naroda. Naš pak slet učvrstio je misao jugoslovensku, on ju je proširio i danas možemo da otvoreno kažemo, svjesni svoje snage: U sokolskom taboru je Jugoslavija!

Naše delo po zletu.

Nisem in nočem biti eden izmed tistih, ki v vsakem činu organizacije vidijo nekaj dobrega, lepega, sijajnega. Bolj nam koristi, če skušamo vedno podati čim objektivnejšo analizo in potem iz njenih rezultatov črpamo navodila za svoje nadaljne ukrepe. Odklanjam tedaj vsak neupravičen optimizem — in vendar: kakor da v sanjah gledam lepoto, tak je moj sveži spomin na naš zlet.

Gledali smo ga na dvojni način: eni so se divili njegovi zunanji sliki; drugi so v zamaknjenju gledali projekcijo dolgih, veselja in muke polnih naporov, projekcijo polnega življenja vsega sokolskega organizma.

Uspeh je bil odvisen od dveh pogojev: na eni strani od poštene sokolske priprave in discipline v najmanjših delih or-

ganizacije. Bratje in sestre iz vseh sokolskih gnezd domovine, ki ste za to oboje doprinesli sijajen dokaz, bodite nanj ponosni!

Na drugi strani je bil uspeh odvisen od dela in organizatorne sile centralnih organov. Vas, bratje, ki ste to zmogli, ki ste to zmogli v tako težkih razmerah, na lastno silo navezani, vas občudujemo!

Delo vsega sokolstva je bilo skozi daljšo dobo karakterizirano po zletnih pripravah. Tekma, proste vaje, gmotne priprave, tisk, pogovori — vse je veljalo zletu.

Kakor da se je orjak uprl z vsemi svojimi močmi; strdile so se mišice, napele so se kite, nabrekle so žile; in — šlo je! Zmagali smo!

Zlet je minul. Sokolsko življenje, ki so ga toliko časa uravnavale izredne, posebne razmere, se vrača v svoj redni, vsakdanji potek.

Do veljave prihajajo metode sokolskega dela, ki jih dosedaj v preobilici nujnih zahtev nismo mogli uporabljati v polni meri; metode, ki so entuzijastu morda preenostavne, ki so pa ravno v svoji enostavnosti velike, gradeč sokolstvu v tihi skromnosti nerazrušljive temelje:

metode podrobnega vsakodnevnega dela, neposredne sokolske vzgoje v mirnem, nemotenem delovanju sokolskih društev.

„Sokola“ ne more stvoriti posamezen doživljaj, utis javnega nastopa, zlet. knjiga, predavanje itd. To ga lahko pridobi za člana organizacije; značaj in mišljenje njegovo se potem šele oblikuje in lahko pričakujemo, da mu da tekom časa intenzivno soživljenje v društvu tiste lastnosti, ki karakterizirajo „Sokola“.

Zato ne sme iti naše stremljenje samo za tem, da pridobimo čim več članov, ki bodo samo po imenu Sokoli, temveč skrbeti moramo, da dobimo iz njih čim več takih, ki se v polnem obsegu udeležujejo sokolskega dela, vsestranske sokolske vzgoje. Nisem mnenja, da je „samo-telovadba“ že sokolstvo, jasno in izven diskusije mi je, da

vodi pot k sokolstvu skozi telovadnico*)

*) Seveda s to besedo ni mišljena samo od sten obdana zgradba.

V njenem „večno pomlajujočem vrvenju“ nastajajo soški značaji, tam se oblikujejo *naši* ljudje; v *drugačno* sokolstvo — *nimam vere*; nima je nikdo izmed tistih, ki so doživeli tekem dolge vrste let ta postanek svojega sokolstva.

Zato bodi po zletu naša prva skrb, da temu rednemu delu v telovadnicah, na telovadiščih, v teh sokolskih delavnicah, damo najboljšo podlago.

Če naj kratko in jasno označimo nalogo sokolskih društev, lahko rečemo: Mi hočemo *sokolsko vzgojo* članstva; telovadba, *socijalno* urejena, nam je glavno sredstvo in prilika; dobrodošla sa nam seve tudi druga pomožna sredstva.

Redna telovadba naj se vrši po *pravilnih načrtih*; zdaj ni nobene ovire več, da ne bi se vršila brez koncesij javnim nastopom in prehodnim potrebam, sistematično po zakonih „telesne in duševne“ pedagogike, v ravni smeri proti končnemu cilju.

Sodobni nivô strokovne izobrazbe našega vaditeljstva ni tak, da bi moglo samostojno uravnati telovadbo na podlagi poznavanja človeškega telesa in duše in zakonov njihovega delovanja in razvoja. Zato moramo nuditi vaditeljstvu surogat mehaničnih sredstev: dobrih telovadnih načrtov.

V večini društev se je pač vršila dosedaj telovadba brez pregleda in sistema, v slubi časovnih potreb. Povsod naj se sedaj *pomočjo* in pod *nadzorstvom* žup uvedejo jasni, pregledni, vsestranski *načrti* za zimo in leto. — Ne bo lahka ta naloga; povsod bo treba upoštevati razmere in posebnosti posameznih društev; običajne šablone bodo malo služile. In navzlic težkočam — izpeljati *moramo* to stvar čimprej.

Delo kulturno-prosvetnih odsekov, teh glavnih pomočnikov telovadnice, imej predvsem ta cilj: da ustvari vez med raztresenimi duševnimi utisi telovadnice; rekel bi „filozofsko“ vez in z njo *svetovno naziranje sokolsko*. V kolikor mi je pristopen splošni pregled, se mi zdi, da se malo, prav malo zavedamo te glavne naloge k.—p. odsekov; izgublajo se često v male zabavne, dramatične, glazbene in znanstvene drobce brez stika z veliko sokolsko idejo. Bratje načelniki teh odsekov: Vaša prva dolžnost je, da razširite in utrdite sokolsko zavest članstva!

Čas mirnega dela je tu; dela, ki bodi vnaprej premišljeno tudi v k.-p. odsekih; tudi tu si sestavimo na podlagi potreb sokolstva in krajevnih razmer *načrt za daljšo dobo* in ne živimo od tega, kar nam slučaj prinese od časa do časa. Tudi tu se vprašajmo vnaprej: Kaj je naš namen in kako ga bomo dosegli?

Župe bodo morale društvom pomagati tukaj morda v še večjem obsegu nego pri sestavi in izpeljavi telovadnih načrtov.

Glavna ovira pri vsem našem delovanju bo vsekakor pomanjkanje dobrih vaditeljev — skrb, ki so jo morda ravno prečesti zleti bili potisnili preveč v ozadje. Z vsemi močmi se moramo zdaj posvetiti vzgoji vaditeljstva! Saj je vsako širjenje sokolstva, ki ne gre vspešno z množenjem in boljšanjem vaditeljstva, ki ni skoraj posledica rasti vaditeljstva, nezanesljivo in nestalno. Dobi vaditelji, to so nosilci sokolstva, vsak od njih je prorok naše vere, učitelj novih prorokov. Tu so dani zanesljivi pogoji za naš pospešeni razvoj!

Zato bodi posvečena naša največja briga vaditeljstvu!

S tem pa prehajamo iz delokroga društva v naloge žup in Saveza. Hočem podrobnejše objasniti, kako si stvar predstavljam.

Organizacija vaditeljskih zborov je v marsičem še zelo pomanjkljiva; imamo še mnogo društev, kjer le-ti sploh še ne obstojajo in mnogo društev, kjer žive več ali manj papirnato življenje; posebno članice v večini društev niso še uredile tega najvažnejšega vprašanja sokolske organizacije. Tudi formalna stran organizacije vaditeljskih zborov je potrebna izpopolnitve.

V vseh društvih mora započeti intenzivno, redno delo vaditeljskega zbora, naj bo ta še tako majhen. Saj je nivo že obstoječih vaditeljev in vaditeljic še vedno — razmeroma nizek. Bistvena sokolska lastnost je stremljenje za večnim izpopolnjevanjem, predvsem samega sebe. Zato naj vpeljejo vsa tista društva, kjer je to bilo dosedaj zanemarjeno, predvsem redno telovadbo za vaditeljski zbor; tej naj se pridružijo strokovni pogovori, predavanja, skrb za knjižnico in sl. Vsak vaditelj mora stremeti za vednim izpopolnjevanjem ne samo v svoji telovadni izurjenosti, ampak tudi v svojem strokovnem znanju in v svoji splošni izobrazbi. S tem bomo že le mogli doseči to,

da ne bodo naši vaditelji samo „pred-telovadci“ članstva, ampak njegovi sokolski vzgojitelji.

Za vaditeljski naraščaj pa naj vpeljejo vsa večja društva zase, manjša pa v sosednih skupinah vsakoletne *primitivne* vaditeljske kurze, ki naj podajo udeležencem *vso* za „društvene“ vaditelja potrebno stvarino. Hudo občutimo pomanjkanje primerne učne knjige. Vse, kar imamo, je strašno raztreseno — niti dobri vaditelji nimajo pregleda — večinoma preobsežno ali pa prepričlo. Oba prevoda češke Pripr. ke zkouškám cvičitelským“ ne zadovoljujeta niti po obsegu niti vsebinsko. Nujna potreba je, da

se izda učna knjiga, ki naj nudi začetniku v najkrajši obliki vso snov za društveni vaditeljski izpit, vštveši idejo, zgodovino, pregled literature, anatomijo itd., vse reducirano na neobhodno potrebni minimum, kot podlaga nadaljnega izobraževanja.

Začasno pa bi koristilo, ako bi se izdal nekaj „Canon“ člankov iz obstoječe in še pristopne literature, ki bi to knjigo nadomeščal; ta seznam bi moral biti deloma različen za slovenske, hrvaške in srbske brate radi faktične razlike dosedanje literature. — Zavedam se, da predlagam neko „reglementiranje“, toda prepričan sem, da bi bratom in sestram, ki stoje na začetku vaditeljske poti, bilo to „reglementiranje“ dobrodošlo mesto dosedanje negotovosti.

Župni vaditeljski tečaji naj bi bili namenjeni predvsem nadaljni izobrazbi že obstoječega vaditeljstva; v šibkih župah, ki šele orjejo ledino, pač tudi začetnikom; savezni kurz pa naj skrbi za vzgojo naših najboljših strokovnjakov. Če je prinesel zlet tudi gmotnega uspeha, bo najplodonosnejše naložen del tega v potrebnih subvencijah takih kurzov, kakor je to storila tudi Č. O. S. po zadnjem zletu.

Druga skrb žup in saveza bodi posvečena izgradnji organizacije, vseh tistih vezi, ki peljejo od enega kolesa našega ogromnega stroja k drugemu in omogočajo največjo izrabo energije. Nbroj vprašanj se tu odpira. Ali ne bi koristila uvedba vmesne organizacije med župo in Savezom? Ali je povsod izpeljana okrožna organizacija žup? Ali je pravilno načrtano razmerje raznih društvenih organov, odsekov itd. do celote? Po-

ložaj „podpornega“ članstva? Članic? Ženskih vaditeljskih zborov?*) Pravilniki za enotno — v kolikor je seveda umestno — poslovanje v društvih? Itd.

Centralnim organom bo tudi poverjena briga za sokolski tisk. Če nam bodo gmotna sredstva dopuščala, moramo tu izpolniti nujne vrzeli. Sedanji *list za naraščaj* ne zadošča: velika je razlika med otrokom, doraščajočim dekletom in fantom, ki se že skoraj bliža članski starosti; ni isto čtivo za vse — če pa je v enem listu, ni to racijonelno. — Kakor suha zemlja dežja potrebujemo *strokovnega lista*; „Vestnik T. O.“ je pač moral biti v toliki meri „vestnik“, da drugega ni zmožel dovolj. Rabimo pa telovadni list, ki bo nudil vsodbude vsakdanjemu delu v telovadnici predvsem provincijalnih društev. Ali pa premoremo vse te žrtve?

Bratje in sestre! „Sveti fanatizem“ naj premore vse žrtve! Zdaj gremo na delo za najvišjimi ideali sokolstva, z očmi uprtimi nemoteno v krajni cilj. Zato: Zavijajmo rokave!

SOKOLSTVO

СОКОЛСКА ЖУПА БЕОГРАД.

Sokolско društvo u Staroj Pazovi priredilo je na dan 25. juna akademiju telesnog vežbaња и то u sokolani koja што се тиче удобности може се одмах успоредити са соколаном у Земуну. У 9. час. у вече почело је вежбање овим редом: 1) мушка деца 2³ на броју у кратким затворене боје панталонама и у белој кошуљи, боса, вежба на бројање а без издржања лаку комбинацију простих вежби добро. 2) женска деца 14 на броју а у народној ношњи вежба уз музику 2 комбинације сликовитих вежби са малим заставицама добро, 3) 2 оделења чланова вежбају на рывбоју и на врателу са променом једну обавезну и једну слободну вежбу. Оба оделења вежбају врло добро. Приметила се добра школа у једнакој извежбаности, у лепом држању тела, у доскоцима и у дисциплини самих вежбача. 4) мушки подмладак 9 на броју вежба уз музику а врло добро 2 комбинације вежби са палицама. 5) женски подмладак после лепог наступања 8 на броју вежба 4 комбинације слетских простих вежби добро. — Одлазак трчењим кораком за завршну скупицу на 3 мале клупе био је опет леп као и сама доиста на оригиналан начин изведена скупина. 6) женска деца 22 броју у белом оделу и боса вежба у два круга са луковима сликовите вежбе уз соколску корачницу добро. 7) чла-

*) Ali so le ti povsod umestni?

нови 8 на броју вежбају уз музику 4 комбинације Љубљанских протих вежби врло добро. 8) мушки подмладак (9) вежба уз музику 4 слетске прсте вежбе и то одлично. На завршетак извео је једну лепу скушину.

На овој академији први пут учествовала су почетна мушка и женска деца која су тек пре кратког времена почела да вежбају. Према томе вежбање ове деце треба тако и посматрати. Главно је да увођењем вежбања деце друштво ће много добити а то ће се видети најбоље у будућности. Веза односно хармонија између музике на клавиру и вежбача није била добра што је неповољно и утицало на извођење вежби. Ово није кривицом госпођице која је свирала нити кривицом вежбача — већ због тога што госпођа која је вмала да свира није могла а нова, млада свирачица добила ноте тек 1 дан пре самог вежбања. Посета на Академији била је одлична што иде опет у корист пажње самога друштва и у корист благајне којој треба доста новаца, да помогне подмладак и чланство, за слет у Љубљани.

Узевши у обзир све прилике под којима се соколство у Старој Пазови развија, целокупан успех ове академије био је врло добар. Опажало се да у техничком правцу има напретка и личне иницијативе за стварање вежби, за наступање (брат Ђ. Манојловић и сестра Јулија Јечмен) а то је веома значајно. Само треба да се од почетних и скромних покушаја наставља и ствара даље у корист самога друштва и општег соколског напретка. То је потребно, то је неизбежно пошто на соколским академијама почевши од одела, од избора и извођења вежби, од оригинала у стварању све има да буде збиља академски одабрано и лепо.

Суштина Старо-Пазовачке соколске Академије пружила је утисак скроман али срдачан — тако рећи породично интиман јер пажња и душевна хармонија публике и вежбача у појединим тачкама вежбања а нарочито у дечијим била је искрена, пријатна, топла и правим уживањем за све. Ово се да тумачити стога што је дошло много родитеља да виде своју децу а то је већ најбољи доказ да без вежбања деце у соколским друштвима неможе да буде потребног успеха и напретка — пошто без деце — зида се без темеља.

Старо-Пазовачко друштво није бројем вежбача нарочито јако, али својим опште савесним и скромним радом увек се одликовало међу друштвима Београдске жупе! А ова Академија опет је потврдила да је тако! А то је главно;

Само тако напред! — Увек је боље имати мање активних али добрих, соколским радом васпитаних и створених чланова — него дугачке ступце неактивних — на хартији. Здравно!

БАНАТСКА СОКОЛСКА ЖУПА

Још о слету Банатске соколске жупе у Вршцу. На дан 24. и 25. маја Банатска жупа одржала је свој II. жупски слет у Вршцу.

Да дотакнем само у кратко техничку страну слета на самом вежбаишту пошто опширан извештај о другим стварима писаће други.

На дан 24. маја после подне била је жупска утакмица у лакој атлетици. Бројно учешће утакмичара и нарочито на справама био је веома слаб. У лакој атлетици резултати били су бољи нарочито у бацању кугле и дискоса.

На дан 25 маја у 3 $\frac{1}{2}$ часа после подне почело је јавно вежбање и то овим редом: мушка деца (220) вежбе са палицама, женска деца вежбе са малим заставицама, реалка у Вршцу (400) мушкарци и девојке скупинске просте вдјбе, чланови (140) 3 састава простих вежби Љубљанских, женски подмладак (84) просте вежбе Љубљанске, мушки подмладак (31) Вршачког Сокола скупине са палицама, два одељења чланова Руса (из Беле Цркве) на разбоју и на вратилу, мушки подмладак (140) просте вежбе Љубљанске, војници (32) из Вел. Бечкерекa вежбе са цушком, 1 одељење Београдске жупе (чланова) и 1 одељење Банатске жупе на разбоју и на вратилу са променом, чланице (92) свих 5 простих вежби Љубљанских, чланови (16) Вршачког Сокола просте вежбе уз Словеначку химну „Напреј“.

Извођење појединих тачака вежбања било је добро. Најлепшом тачком биле се скупинске просте вежбе реалке које заслуже честитање и скупине са палицама Вршачког мушког подмлатка и то с тога што су биле вежбе лаке, укусне и сретно комбиноване. За то све остале заједничке вежбе Љубљанског слета како дечије (осим заставица) тако подмлатка, чланова и чланица страдале су несложношћу и нису биле лепе само због тога што својим тешким и складно неизводљивим комбинацијама нису за почетнике већ за напредне, окретне и одабране вежбаче које почетна Банатска жупа стварно још не може ни имати као што их немају ни многе друге наше жупе. Према томе резултат није ни могао бити бољи узевши у обзир целокупно техничко стање младе Банатске жупе која поред најбоље воље тако, тешке просте вежбе није могла успешно савладати. Овде се најбоље осведочило да са лаким вежбама постигне се много више успеха и то још са много мање труда и главобоље него са тешким заједничким вежбама које прописује Љубљански слет. Али то је сада само једно горно искуство за будуће.

Једно на што треба упозорити је, да у распореду вежбања биле су заступљене већином саме заједничке вежбе. Ради разноврсности и много већег успеха неизбежно је да се на соколским вежбаиштима виде живе дечије игре са лоптом и осталим справама или без ових, штафета, трчање, скокови, надвлачење, вијаче, различности т. д. д. за подмладак, вежбање у лакој атлетици и на справама (школа) по одељењима за чланове и греде, лено корачање, стројеве и друге zgodне вежбе за чланице. Без ових врсти вежбања по одељењима слика соколског вежбаишта није потпуна и даје утисак једноставности која иде на штету свестраног вежбања и развијања тела. Естатика пак има да се такмичи са корисношћу вежби. Заједничке вежбе биле су извођене уз музику којој је доста сметао јак ветар.

Само вежбалиште које се налази на згодном месту било је сувише велико. С тога требало је да буде ограничено ради наступања заставицама да се не би губио леп утисак далеких, скоро недодатним разилажењем појединих, иначе малих колона вежбача. Дуготрајно и без икаквих лепих слика наступање не утиче повољно на гледаоце ни на вежбаче. Коначне мете колона исто тако требале су да буду тачно одмерене и означене заставицама да не би водници (односно воднице) колона лутали по вежбалишту. — Сваки вежбач, сваки водник чим ступи на вежбалиште мора да зна своје место, свој значај, свој задатак.

Наступања за заједничке вежбе биле су једноставне и скоро сва једнака и дуго су трајала већ због наведених претходних разлога.

Вежа између зборишта вежбача и вежбалишта била је добра — ту је владала осведочена већ дисциплина и школа брата Миленка Слободе из Беле Цркве. Тако и треба — тачка за тачком без прекида. Вежа између вежбача и вође слета није била добра. Заустановање вежбача, размак, окрети и т. д. све се вршило на команду која због велике удаљености вежбача није се добро чула а коју уз то још ветар са стране разносио далеко од вежбалишта.

Најбоља и најосведоченија вежа вежбача са начелничком трибином је помоћу трубе и заставице. Али уз то сва пажња, свако око вежбајућих мора бити концентрисано и упрто ка начелнику који управља вежбањем. Све то раузме се мора бити по претходном договору и објашњењу и практичном покушају. Резултат пак мора бити одличан.

Равнање, потиљак, корачање и у главном она дивна, свесна соколска дисциплина, ред, лепота — једном речју живот којим соколско вежбалиште има да ври, да задобија душу и срце гледалаца, да одушевљава и саме вежбаче тако да налазе највеће задовољство у повишењу вежби — све то недостајало је у доста великој мери. — А одавде биће потребно да се полази, да се удари темељ који ће допринети прави успех свим жуписким слетовима.

Али целокупан успех слета Банатке жупе ипак добар је а збиља ван очекивања познавалаца општих, тешких прилика у овој младој, почетној жупи.

Неоспорно је да највећу заслугу за успех у техничком правцу има вредац и заузимљив начелник Вршачког Сокола који је за кратко време учинио много и све за Вршац — а тиме и за жуписки слет.

А тих неколико речи у којима су изнета опажања у техничком недостатку на вежбалишту нека служи за будуће управљање.

Јер дужност и потреба налаже упозорити на све то да се други пут не би понављало. Дужност пак браће техничког одбора жупе биће — да тако не буде. Таквом напретку братске Банатске жупе „Здраво“ — и до виђена у Белој Цркви!

Мирослав Војиновић.

SOKOLSKA ŽUPA ŠIBENIK

Sokolska župa u Šibeniku i ako nije imala svih potrebitih preduveta, održala je ipak 26. jula o. g. u Šibeniku svoj slet s javnom vežbom. Uzme li se u obzir duševno raspoloženje većine naroda posle rata i talijanske okupacije, proračunano širenje razvratnosti i nepouzdanja u svoje narodno biće po Talijanima preko svojih pouzdanika, a naših izroda, onda nastojanje nekih demagoga i strančara, da i među sokolstvo uvuku nered, razvratnost, nesklad i borbu vere, imena i staleža, župni je slet i javna vežba prilično dobro ispala. S nestašice spremnih prednjaka, koje radi predstojećeg I. Jugosl. sve-sokol. sleta u Ljubljani nismo mogli dobiti ni od splitske župe ni od Ju-gosl. sokol. saveza, izostao je neophodno potrebiti prednjački tečaj župe. Tako je većina naših društava ostalo i bez ijednog prednjaka, bez kojih je nemoguće u sokol. društvima provodjati telesno vežbanje. Zato su mogla vežbati samo društva u Šibeniku i Drnišu. Šibenski je sokol priredio 13. jula prilično uspelo javnu vežbu, a 28. jula akademiju sokol. vežba. I ova je zadovoljila općinstvo. Drniš je takodjer držao svoju javnu vežbu s uspehom, a na 6. avgusta akademiju. Dolaskom zauzetnog i požrtvovnog brata Belottia u Tisno, ono se sokol. društvo nenadano pojavilo na poprištu vežbanja, te se još, uz mar uprave, kroz dva meseca svojim posebnim nastu-pima na sletu istaklo, a stegom zadivilo. I tišnjanski je Sokol obavio svoju vežbu. Posle sleta prva će briga uprave biti prednjački tečaj. Pomanjkanje prednjaka i novčanih srestava župe nisu dopuštali da se od ono malo pred-njaka šibenskog i drniškog sokola koji nisu mogli zadovoljit ni potrebama svojih društava, šalju po onima okolice da vežbaju ili kod vežbajućih da vide tok i izvedbu vežba, te moguće pogreške isprave, a nedostatke ispune. Ipak na dan sleta, kod zajedničkih pokusnih vežba, lako su uklonjene neke male inačice i svladana glazba u ovim teškim Murnikovim vežbama član-stva, pod kojom su gosti prvi put vežbali. Prama okolnostima slet je i javna vežba ispala mnogo bolje nego smo očekivali. Jutrom 26. jula u 8 sati pri-čekao je šibenski sokol sa svojim dorastom i decom obojega spola, te oda-slanci Biograda i Krapna, braću sokolove s otoka i primorja. Došla su sokol. društva s barjacima iz Murtera, Betine, Tisnoga i Vodica u okićenim la-djama s jugoslavenskim trobojama, vučeni od parobroda. Velika pòvorka sokolova — sokolica iz Tisnoga u narodnoj nošnji — dorasta, dece i na-roda s glazbom i s barjacima krene na Gradju da pričeka sokolove iz Dr-niša i Dubrave. Prvi su pošli u autima, drugi peške. Doček je bio srdačan. Nepregledna povorka krene na Poljanu kralja Petra Vel. gdje se je pred sokol. zgradom razišla. — U 17 1/2 sati započela je javna vežba na Poljani kralja Petra Vel. ukusno okićenoj. Vežbanje je teklo dobro i oduševljeno. Sokolovi, m. i ž. dorast i mališi obojega spola svih triju sudelujućih dru-štava: Šibenika, Drniša i Tisnoga prožeti svešću, ljubavlju i odgovornošću uložili su osobitu pomnju da ljubljanske vežbe, i one posebnih nastupa, što bolje izvedu i mi smo s njima zadovoljni, a vežbači mogu biti mirni da su pohvalno ispunili svoju sokolsku dužnost i opravdati pouzdanje, koje su pri-jateljli sokolstva i njihovi starešine u njih polagali. Jedan odeo momčadi ratne mornarice izveo je posebnu tačku „Vežbe veslima“ lepo i tačno.

Članstvo je vežbalo još na preči i ručama, a dorast na kozliču. Javna je vežba završila zajedničkim skupinama sokolova, momčadi ratne mornarice, doraste i dece. I vežbači sokol. društava i čuvari Jadrana bili su od općinstva počašćeni čestim i burnim odobravanjem i pljeskanjem. Za uspeh ovih vežba uz načelnike i prednjake sudelujućih društava ide osobito priznanje i župnog načelnika brata A. Fulgosia, koji se je najviše istakao oko pripreme za ovaj slet. Bratska društva u Drnišu zaslužuju osobitu zahvalnost. Ona nisu žalila ni dangube, ni truda, ni troška da sletu pristupe u što većem broju i sa što više vežbača i tako doprinesu uspehu sleta. Prvi je nastupio s preko 120 a drugi 80 vežbača raznih stepena. Vladali su se baš sokolski! — Ovaj I. župski slet posle 7-godišnjeg progonstva jamči nam, da će sokolstvo župe u buduće još bolje pokazat svojom svešću, rodoljubnim i sokolskim radom, da se ideji osnivača i vodja sokolskih nije izneverilo. U to će se rešit pohlepnoš nametnika i ono šest sokolskih društava, što još stenju pod nasiljem talijanske okupacije. Osim osobitih žrtava uspeh ovog sleta treba više cenit i radi ljubljanskih vežba članstva, koje zahtevaju duga vežbanja, pomnje, samopouzdanja i prisutnosti duha. Okretati se i čekati da drugi izvede kretnju, radi svoje nesigurnosti, nemoguće je, jer smete i više, a vreme ne čeka. Pokreti ili izmene stavova prelaze često, da tako rečemo, zaobljeno iz jednoga u drugi, ali ipak moraju imati stanoviti izražaj, a neki i osobiti oštri utisak. Malim medjudobnim prelazima, ne posvećuje se uvek dužna pažnja, a ipak su oni jedna osobitost ovih vežba, a fali im kadikad skladnost i istaknutost. Pravilno držanje udova moralo bi se na vreme ispravljati. Red je bio uzoran, štupanje većine pravilno i lepo. Ipak bi više pomnje trebalo posvećivati koračanju. Oštri su zakretaji kod pojedinaca nenaravni. Ovo treba paziti osobito kod dorasta, jer je nepravilno poskakivanje i naklanjanje smešno. Lepota je i u pokrivanju kod svake kretne i okreta. Koračnica za mušku i žensku decu morala bi biti u brzem tempu, jer je nenaravno i gledaoce naganja na smeh, kad dete od 6—8 god., da udovolji tempu glazbe, mora da starački koraca. Nestašica je strunjača, što je osetio i jedan vežbač, a i asistencija neka je po propisu, da se izbegnu moguće nesreće. Svi članovi povorke morali bi biti uvežbani u redovnim vežbama. Ne uvežbani ne bi smeli nositi odoru i stupati u povorku, a mladji, koji ne će da vežbaju, ni biti izvršujući članovi. Vežbači šibenskog sokola zadojeni ljubavlju k sokolstvu i redu držali su jednu veliku kušnju, jer ih nije mogla da smete potišti i od vežbanja odvrti ni nemar. ni neshvaćanje drugih članova, koji svojim ponašanjem ruše ono glavno sokolsko načelo „Jednaka prava, ali jednake i dužnosti“. Ovo se načelo pogazilo i na dan sleta, jer smo opazili veliki nerazmer izmedju članova prava i dužnosti. Šibenski je sokol u povorci i na vežbama nastupio u vrlo sitnim brojem članova. Mi se u sokolskim društvima ovakovim nemarom, nedisciplinom ili prkosom ne možemo sprijateljiti. Po broju se članova ne cenit sokolsko društvo. Sokolstvo i narodnu stvar unaprediti će samo svesni, čestiti, disciplinovani, snošljivi i radini sokolovi. Oni su ponos i štiti našeg državnog i narodnog jedinstva — dika Jugoslavije. Samo ovakovih nek je u sokolu, pa bili oni malobrojni. Ovakovi čine društvo sokolom. Čestitost, ljubav, svesnost i radinost privlače

добре i kreposne, a zalutale svračaju na put. Novčani uspeh sleta nije bio baš povoljan. Neogradjeno zemljište dalo je prigode hiljadama glava, da bez ikakva stida i grizodušja besplatno gledaju uspeh teška i ustrajna rada naših sokolova. Bilo je i dobrostojećih i inteligencije. Ne će biti uzmanjkalo u ovom smeru ni agitacije. Drugi će se put morati zaprečit ova neskladnost i bezdušnost. Posle javne vežbe pozdravio je okupljene sokolove župni starešina brat Triva. Istaknuo je dužnost i svrhu istih kao provodića zdravog uzgoja duše i tela, narodnog i državnog jedinstva i pionira sveslavenškog bratstva. Preporučio je ljubav, snošljivost i rad u društvu i narodu. I sokolovi ove župe neka budu narodu luč u ovo doba veštački upriličenih smutnja nepoverenja i raspirivanja strasti. Zahvalio je sokolskim društvima na radu za prisustvovanje sletu i javnoj vežbi, te podupiranju župske uprave u nastojanju oko sokolskog i narodnog osveštenja i napretka. Spomenuo je naše jedinstvo, našeg Kralja, Jugoslaviju, Jugoslavenski sokolski savez i Slet u Ljubljani. Prisutni su oduševljeno pozdravljali spomenute. Sa sleta je poslan pozdrav kralju Aleksandru i Jugoslavenskom sokolskom savezu. U divnoj noći, koja uveličava ovakova narodna slavlja, a pruža je ovaj biser Jugoslavije, rastanak je sa sokolskom braćom na kopnu, a osobito na moru, bio pre krasan, dirljiv, a oduševljenje i zadovoljstvo veliko. Na 6. avgusta slavio je šibenski sokol posvetu i razviće svog novog društvenog barjaka. — Zdravo!

СОКОЛСКА ЖУПА ШТИП,

Сокољско друштво Штип. Културно просветни одбор приредио је дне 29. јула позоришну представу „Зона Занфирова“. Глумци, које је припремао неуморни раденик на просветном и Сокољском пољу у Македонији, професор брат Илић, одиграли су своје улоге изнад сваког очекивања. Декорације је приредио сликар-дилетант брат Караџић. Представа је изазвала велико одобравање код публике. Чист приход је био намењен за сиромашне чланове друштва, који су ишли на слет у Љубљану.

Сокољско друштво Струмица, поновно је реорганизовано и отпочело радом.

СОКОЛСКА ЖУПА ШАБАЦ.

Сокољско друштво у Срем. Митровици приредило је 18. јуна о. г. јаван час уз братско суделовање сокољског друштва и Руског Сокола из Београда у укупном броју од 150 чланова-ца. Задњих дана пред јаван час радило се и припремало све што је потребно да се браћа београђани што свечаније дочекају и, да се митровачки Соко покаже достојним посете Сокола из миле нам престонице. У том је дошао и дан јавног часа.

У 7 часова кренусмо се у поворци из соколане на жељезничку станицу, да дочекамо први пут у слободи браћу Соколе из Београда. Дочеку је присуствовало и много грађанства. Иза 8 часова улази воз у станицу са браћом Сокоlima који бивају поздрављени са „Здрavo!“

На знак трубе заједно се сврстасмо, да брат Ђока Малетић, старешина митровачког Сокола, поздрави наше госте са овим речима: „Жељни братске љубави чамили смо и једни и други преко пет сто и више година у ропству, док нису коначно раскидани окови, који нас тако немилосрдно стезаху и недозвољаваху да деца једне мајке живе животом браће рођене. И Митровица, најстарији град Срема, данас дочекује своју једнокрвну браћу из Београда, да заједничким радом у братској слози и љубави изградимо и подигнемо све оно, што нам туђински интереси ранијих година и стољећа не дозвољаваху. У то име браћо — из белог града Београда — желим вам добродошлицу и поздрављам вас са братским Здравом!“ После поздрава кренусмо у град, са заставом Соколског друштва из Београда и војне музике Дунавске Дивизије на челу велике поворке. Поздрављани од грађана по градским улицама, дођосмо на Саву, где је још пре неколико година постојао кинески зид што нас је вековима раздвајао. И градске улице су тог дана имале свечан и необичан изглед, као да су и саме знале, да Митровицу посећују вековима очекивана браћа. Пола часа касније почеле су заједничке пробе вежби, а после тога било је распоређивање гостију грађанима на ручак.

По подне у 2 ч. збор је био пред соколаном, одакле се кренуло на вежбалиште у Народну башту. Вежбе су почеле у 4 ч. уз пратњу војне музике те су биле дивно и прецизно изведене, на опће дивљење публике. Деветка чланова београдског Сокола била је предметом силног оообравања. На самој организацији и изведби великог програма није било никаквих потешкоћа, једно одељење излази са вежбалишта, а друго већ наступа тако, да није било никаквог чекања. Вежбама је присуствовало преко пет хиљада гледалаца, међу којима и велики број сељака из околине.

На вече је била заједничка вечера, коју је приредио брат старешина у свом пространом дворишту. Само старији чланови нашег Сокола служили су београђане при вечери тако, да је тај чин братске љубави и пажње силно дирнуо наше госте. Веселу није било краја. Пало је и неколико здравица како од стране нашег старешине, тако и од браће београдског и руског Сокола. Све здравице су изречене у соколском духу, доказујући братску љубав нашег народа и да ће овај дан остати у трајној успомени и милом сећању. Игранка и певање је потрајало до 9 ч. када је било време концерту, што смо га то вече приредили са војном музиком. И концерт је био одлично посећен, а у 1 час по поноћи испратисмо наше госте на станицу уз певање браће Руса и наших чланова.

Митровица је тога дана била сва предана Соколству. Ко је тога дана гледао нас Соколе, морао је и сам осетити жељу, да ускоро и он постане члан тога Сокола. Да је тај дан тако успео како у материјалном, тако и моралном погледу, много су допринели и грађани Митровице и околних села, који су увек спремни дати доказа своје патриотске дужности. А шта смо ми Соколи Митровице учинили? Учинили смо много више, но што нека браћа још заражена верским

и националним егоизмом И могу мислити. Ми смо тај дан дали доказа да смо озбиљно схватили своју свету дужност и задатак Соколства у новој домовини, а тиме отпочели посао на изградњи заједничке државе утирући трновит и мучан пут великој идеји — идеји Словенства — великог и моћног.

† **Ђока Малетић**, старешина Митровачког Сокола, кр. котарски предстојник, жупанијски тајник и т. д. умро је 23. јула тек. год. након кратке а тешке болести. Била му вечна успомена међу браћом Соколима.

СОКОЛСКА ЖУПА ВЈЕЛОВАР.

Sokolsko društvo Hercegovac održalo je 13. aprila o. g. prvu godišnju glavnu skupštinu u prisuću od 150 članova. Nakon pozdrava starješine brata Vaclava Petra, izvjestio je o dosadanjem radu tajnik brat Margetinec, o tehničkom i kulturno-prosvjetnom radu načelnik brat Munzar, a o materijalnom stanju brat Herzeg. Društvo je osnovao i vodi brat Munzar. Rad je počeo u martu prošle godine najprije sa malom djecom kojima su se kasnije priključila i druga djeca iz sela, pa uz rijetku požrtvovnost i željenu volju brata Petra napredovalo je ovo društvo do zamjerne visine tako, da je 1. januara o. g. imalo 92 vježbajuća člana i to: 16 članova, 8 članica, 10 muškog naraštaja, 16 ženskog naraštaja, 19 muškog podmladka i 23 ženskog podmladka. Već u maju pr. god. imalo je društvo prvi javni istup s djecom u Trupinskom Gaju i sudjelovalo u vježbama na javnoj vježbi u Garešnici, Grubišnom polju te na akademiji u Grdjevcu. U Hercegovcu je priredilo probu u avgustu pr. god. u prisuću susjednih bratskih društava. U decembru pr. god. imalo je sokolsku akademiju. Mjesno česko pučanstvo živo se interesira i podupire Sokolsku ideju osim nekoliko domaći hrvatski inteligenata. Ovo društvo moralno i materijalno podupiru najviše braća Vaclav Petar, Kulhavi i sestre supruge ovih, te brat Mrak. Prvi je dapače uz česte razne novčane podpore nedavno poklonio društvu 10.000 kruna za nabavu sprava od kojih je najnužnije i naručeno. Temelj društvu podkapaju mjesni učitelj, učiteljica i župnik. Imali smo nacrt i troškovnik za izgradnju Narodnog Doma gotov, a u ovom bi bila i Sokolana. Zla savjest ovih ljudi nije mirovala, dok nije zakopala prve temelje udarene k izgradnji Narodnog Doma. Nabacuju se na društvo među inim kojekakvim pogrđama kao da se njegovim djelovanjem širi nemoral, da su prvi njegovi osnivači natražnjaci i kulturni čoravci. Umjesto da ta naša domaća inteligencija širi bratstvo, jednakost i slogu među narodom, a oni eto raspiruju razdor i mržnju, te podkapaju prve temelje našem mladom društvu. O uvredama nabačenim na osnivače ovoga društva dalo bi se još mnogo toga navesti, ali radi pomanjkanja prostora u listu to ne činimo ovaj puta. Unatoč toga ostalo je naše mlado društvo na svojoj visini i radi neprestano na sokolskom polju i njegovom jedinstvu, i ako su to spomenuti nepratelji Sokola htjeli osujetiti. Stanje naše blagajne iznaša do danas u gotovom Din. 8 468.—, osim toga je za sprave već poslano Din. 4.300.—. Samo ustrajnim radom, nadamo se boljem moralnom i materijalnom uspjehu.

БЕЛЕШКЕ

Dne 7. jula o. g. umro je naglom smrću **Emil Geistlich**, upravitelj tiskare „Politiki“ u Pragu i vlasnik hotela „Baška“. Taj hotel podigao je Geistlich na morsknoj obali kraj samoga mjesta Baške. Sporazumno sa „Kupališnim društvom“ u Baški pregnuo je zatim, da Baška postane čisto Slavensko kupalište. To mu je i zbilja pošlo za rukom. U Bašku od te godine dolazili su samo Slaveni: u prvom redu Česi, pa Poljaci i Jugoslaveni. E. Geistlich bio je pobornik zблиženja Jugoslavena i Čeha, jer je bio tvrdo uvjeren, da jedino uzajamnim podupiranjem mogu osigurati sebi sretnu budućnost i slobodu. Da tu svoju ideju provede nije zapaštao ni jedne prigode. Naš je narod ljubio kao svoj, a osobito mu je omililo naš „Sokol“. Bio je ne samo član „Sokola“, nego ga je i obilno podupirao i zauzimao se za njegov procvat i razvoj. — Kad je taj plemeti i neumorni radenik naš u muževnoj svoj dobi naglom smrću umro, priredio mu je „Sokol“ u znak poštovanja sprovod i korporativno otpratio ga do vječnog počivališta. Geistlich je zaželio da bude sahranjen u našem grobištu. Sprovod bio je veličanstven: ne samo gradjani, nego stranci, što ovdje na kupanju borave, otpratiše pokojnika do preranoga mu groba. Česki gostovi, koji se u Baški na kupanju i oporavku nalaze, sabraše između se iznos od 6 227 Din. i pokloniše tu svotu „Sokolu“ u Baški na uspomenu Emila Geistlicha. „Sokol“ baščanski gubi u Geistlichu svoga člana, savjetnika i dobrotvora.

Bila mu laka naša gruda!

a—a—

Sokolska lutrija. Sokolsko društvo u Bos. Samcu javlja, da je lutrija za gradnju doma odgođena do 8. novembra o. g. Odmah nakon vučenja objaviće se lista izvučenih dobitaka.

**MAGNEZIJA ZA TELOVAD-
BO. — PRAŠNO OLJE
ZA TELOVADNICE. —
LEKARNICE, OBVEZE,
POVOJI.**

Drogerija

**+ SANITAS +
CELJE 5.**

MAJKE!

Tražite
samo

DJEČJE BRAŠNO

Salubra

najbolja hrana za dojenčadi

Vanredno jačajuće sredstvo
za rekonvalescente i slabe
ljudе svake dobi.

DOBIVA SE SVAGDJE.

Kemička tvornica živežnih preparata

„SALUBRA“ D. D.

ZAGREB - NOVA GRADIŠKA

Narudžbe prima glavno zastupstvo za
Jugoslaviju:

HRV. DION. PROMETNO DRUŠTVO VIROVITICA.

Gimnastičke i športske sprave
Sprave za igre

BAŠIN I DRUG

LJUBLJANA, Pred Škofijo 19.

Prva jugoslavenska tvornica, koja se bavi
izključivo izradjivanjem

Sokolskih i športskih sprava.

Dobavlja sve vrsti

vežbačih sprava,

preuzima potpunu opremu

vežbaonica i Sokolana.

Izvršuje sve u tu struku spadajuće

popravke.

Na želju šalje nacрте i proračune,
podaje stručnjačke savete glede gradnje
i uredbe vežbaona i letnih vežbališta.

Cenike na zahtev šalje besplatno!
